

STRATÉGIAI TERVEZÉS

III.

Tervezési szintek

3

□ Szervezeti:

- 1993. évi LXXIX. Törvény/A Nemzeti köznevelésről szóló törvény koncepciója
- Helyi rendeletek (Közoktatási Intézmény fenntartási és fejlesztési Terv; Intézmény fenntartási, feladat ellátási terv)
- SZMSZ, Házirend

Tartalmi:

- Nemzeti Alaptanterv
- Kerettantervek (Oktatási Minisztérium által jóváhagyott; pl.:Nyíregyházi Tantervcsalád)
- Pedagógiai Program

Pedagógiai rendszer

4

„egy adott pedagógiai cél vagy célok elérése érdekében egy adott pedagógiai koncepció alapján kidolgozott hét elemű rendszer”

1. Pedagógiai koncepció
2. Tanulási-tanítási program
3. Tanulási tanítási egységek leírásai,
4. Tanulási-tanítási eszközök
5. Értékelés és eszközei
6. Pedagógusok felkészítési programjai
7. Szakmai háttértámogatás

- **1993. évi LXXIX. Törvény a közoktatásról**
- „A Magyar Köztársaság Alkotmányában meghatározott művelődéshez való jog esélyegyenlőség alapján való gyakorlásának biztosítása, a lelkiismereti meggyőződés szabadságának és a vallásszabadságnak, a hazaszeretetre nevelésnek a közoktatásban való érvényesülése, a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvi oktatáshoz való jogának megvalósítása, a tanszabadság és a tanítás szabadságának érvényesítése, a gyermekek, tanulók, szülők és a közoktatásban foglalkoztatottak jogainak és kötelességeinek meghatározása, továbbá korszerű tudást biztosító közoktatási rendszer irányítása és működtetése céljából az Országgyűlés a következő törvényt alkotja”
- A jelenleg hatályos Nat (Nat-2007) az illetékes kormányok által hivatalosan kiadott dokumentumok sorában a harmadik. Az **elsőt 1995-ben**, a **másodikat 2003-ban**, a **harmadikat pedig 2007-ben** adták ki. A második bevezetése az oktatási nagy rendszerbe jelenleg is folyamatban van. (Az első bevezetése a 2006/07. tanévben a 10. évfolyamon befejeződött.)
- Az új NAT – társadalmi vitán

- **1. §** E törvény szabályozása kiterjed az óvodai nevelésre, az iskolai nevelésre-oktatásra, a kollégiumi nevelésre-oktatásra, továbbá az ezekkel összefüggő szolgáltató és igazgatási tevékenységre, függetlenül attól, hogy azt milyen intézményben, szervezetben látják el, illetve ki az intézmény fenntartója.

- **2. § (1)** A közoktatás magában foglalja az óvodai nevelést, az iskolai nevelést és oktatást, valamint a kollégiumi nevelést. Az iskola a szakképzésről szóló törvényben foglalt feltételekkel vehet részt a szakképzés feladatainak megvalósításában. Az óvoda, az iskola és a kollégium az e törvényben meghatározottak szerint vehet részt a pedagógusképzésben és a pedagógus-továbbképzésben.
- (2) A közoktatás intézményeiben - e törvény rendelkezéseinek megfelelően - mindenki nevelésben és oktatásban részesülhet.
- **(3) A közoktatás rendszerének működtetése az állam feladata.**
- (4) Az óvoda, az iskola, a kollégium - az e törvényben meghatározott feladatai ellátásának keretei között - felelős a gyermekek, tanulók testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért, a gyermek- és tanulói közösség kialakulásáért és fejlődéséért. Ennek érdekében
  - a) a gyermek, a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködik a szülővel,
  - b) a gyermekközösség, a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése során a szülők közösségével együttműködve végzi nevelő-oktató munkáját,
  - c) felkészíti a tanulót a családi életre, családtervezésre.

- **4. § (7)** A közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe. A közoktatásban a gyermek mindenek felett álló érdeke különösen, hogy
  - a) az e törvényben meghatározott szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítsák részére oly módon, hogy annak igénybevétele ne jelentsen számára aránytalan terhet,
  - b) az e törvényben meghatározottak szerint minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez,
  - c) ügyeiben méltányosan, humánusan, valamennyi tényező figyelembevételével, a többi gyermek, tanuló érdekeinek mérlegelésével, a rendelkezésre álló lehetőségek közül számára legkedvezőbbet választva döntsenek.

- **6. § (1)** A Magyar Köztársaságban - az e törvényben meghatározottak szerint - minden gyermek tanköteles.
- (2) A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb amelyben a nyolcadik életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyben a hatodik életévét május 31. napjáig betölti, megkezdheti a tankötelezettség teljesítését. A szülő kérelmére a gyermek megkezdheti a tankötelezettség teljesítését akkor is, ha a hatodik életévét december 31. napjáig tölti be. A tankötelezettség kezdete annál a gyermeknél eshet a nyolcadik életévre, aki augusztus 31. utáni időpontban született. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
- (3) A **tankötelezettség** annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló tizennyolcadik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható legfeljebb annak a tanévnek a végéig, amelyben a huszadik életévét betölti.

A közoktatás közfeladatai, a helyi önkormányzatok feladat ellátási kötelezettsége

- **85.§(4)** A helyi önkormányzat önállóan vagy más helyi önkormányzattal közösen köteles a közoktatási feladatai megszervezéséhez szükséges önkormányzati döntés-előkészítést szolgáló **feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és -fejlesztési tervet** (a továbbiakban: önkormányzati intézkedési terv) készíteni. Az önkormányzati intézkedési tervnek figyelembe kell vennie a fővárosi, **megyei fejlesztési tervet**. Az önkormányzati intézkedési tervnek tartalmaznia kell, hogy az önkormányzat a kötelező feladatait milyen módon látja el, illetőleg milyen nem kötelező feladatokat kíván a helyi önkormányzat ellátni. Tartalmaznia kell továbbá az intézményrendszer működtetésével, fenntartásával, fejlesztésével, átszervezésével összefüggő elképzeléseket. Az intézkedési terv elkészítésekor be kell szerezni - a nemzeti, etnikai kisebbséget érintő kérdésekben - a települési kisebbségi önkormányzat egyetértését.
- A helyi önkormányzat az e törvény 103. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján vizsgálja, hogy a nevelési, illetve pedagógiai program megfelel-e az önkormányzati intézkedési tervben foglaltaknak.

A közoktatás közfeladatai, a helyi önkormányzatok feladat ellátási kötelezettsége

- (7) A helyi önkormányzati intézményfenntartó elkészíti az önkormányzati közoktatási intézményrendszer működésének minőségirányítási programját (a továbbiakban: **önkormányzati minőségirányítási program**). Az önkormányzati minőségirányítási program az önkormányzati közoktatási rendszer egészére határozza meg a fenntartó elvárásait az egyes intézményeknek a fenntartói elvárásokkal kapcsolatos feladatait, a közoktatás rendszerének és a közoktatást érintő más ágazatok - gyermek- és ifjúságvédelem, szociálpolitika, munkaerő-gazdálkodás, közművelődés, egészségügy - kapcsolatait, a fenntartói irányítás keretében tervezett szakmai, törvényességi, pénzügyi ellenőrzések rendjét. Az intézményi minőségirányítási programnak összhangban kell állnia az önkormányzati minőségirányítási programmal.

Testületek, szakmai bizottságok

12

- **Országos Köznevelési Tanács**
- **A Közoktatás-politikai Tanács**

- Országos Kisebbségi Bizottság
- Országos Diákjogi Tanács
- Országos Szülői Érdek-képviselői Tanács

- **Országos szakértői és vizsgaelnöki névjegyzék**

Közoktatási Közalapítványok

- **119. § (1)** A megyében a megyei és a megyei jogú városi, a fővárosban a fővárosi önkormányzat **közalapítványt** hozhat létre a közoktatás - **fejlesztési tervben jóváhagyott - körzeti, térségi és országos feladatainak támogatásához**. A közalapítvány bevételei a központi költségvetés éves költségvetési törvényben megállapított mértékű hozzájárulása, törvényben vagy kormányrendeletben előírt egyéb befizetések, illetve természetes személyek, jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli szervezetek önkéntes befizetései, valamint az alapító okiratában meghatározott egyéb bevételek. Az összeg felosztásába be kell vonni a fővárosi, megyei gazdasági kamarákat, a nem állami, nem önkormányzati intézményfenntartókat is. A közalapítvány részben vagy egészben kizárhatja a támogatottak köréből azt a közoktatási intézményt, amelynek fenntartója a fejlesztési tervben foglaltakat nem fogadja el. A közalapítvány működéséhez szükséges költségeket a közalapítvány bevételeiből kell fedezni.

A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY

A Kormány 2011. augusztus 31-én elfogadta, szeptember 28-án megerősítette.

AZ ÚJ KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY

15

□ 1. Miért van szükség az új KÖZNEVELÉSI RENDSZER létrehozására?

Akkor, ha a köznevelési rendszert az állam ismét kitüntetett feladataként kezeli, irányítja, szabályozza, ellenőrzi, és gondoskodik a színvonalas működéséről. Ahogyan azt több gazdasági csodát létrehozó külföldi ország, vagy a magyar történelem 80 évvel ezelőtti példái igazolják, a köznevelési rendszerről szóló döntés tulajdonképpen a *nemzet jövőjéről való döntés*.

Csak egy megújított, világos elveken alapuló, az állam felelősségét, kötelességét és jogait egyértelműen tisztázó köznevelés (és erre támaszkodó felsőoktatás) képes elősegíteni egy egzisztenciálisan és szellemileg önálló nemzeti középosztály megteremtését és megalapozni a nemzet felemelkedését.

Ezért van szükség a magyar köznevelési rendszer gyökeres megújítására.

. Milyen problémákat kell orvosolnia az új rendszernek?

16

1. a köznevelési rendszert piacként értelmezték, s ily módon kiszolgáltatták a nemzet felemelkedése iránt különböző érdekeknek;
2. tisztázatlan és nehezen érvényesíthető az állam felelőssége és irányító szerepe, az intézményfenntartás és a szakmai szolgáltatások helyzete;
3. az intézményi szintű döntésekben laikusok kaptak meghatározó szerepet a pedagógiai megfontolásokkal szemben;
4. az értékalapú nevelést felváltotta az értékrelativizmus, aminek következményei a fiatalok normaszegésének és deviáns viselkedésének erősödésében már tetten érhetők;
5. megszűnt az egységes nemzeti műveltség továbbadását szolgáló tartalmi szabályozás;
6. romlik az oktatás eredményessége, hanyatlak a fiatalok teljesítménye az oktatás majd minden területén;
7. a felzárkóztatási programok sikertelenek maradtak: tovább nőtt a leszakadás veszélye, a tehetséggondozás nem szervesült az intézményrendszerben;
8. a pedagógushivatás tekintélyvesztése mélyponton van, ami mára a köznevelés megújításának gátjává vált;
9. a köznevelési rendszer egésze – példátlan módon – külső szakmai kontroll nélkül működik,
10. a finanszírozásra egyaránt jellemző a hiánygazdálkodás és a túlköltekezés;
11. az aprólékos túlszabályozottság átláthatatlan működést, önállótlaniságot, kicsinyes elszámolásokat, merevséget és – jóhiszeműség mellett is – számos szabálytalanságot eredményez.

2012.03.23.

Mit kell éppen ezért megváltoztatni?

1. *A köznevelési rendszert piaci szereplőnek tekintették, s ily módon kiszolgáltatták a nemzet felemelkedése iránt közömbös érdekeknek:*

Fő elv: A köznevelés nem szolgáltatás, hanem közszolgálat, a köznevelés ellátása alapvetően a Magyar Állam feladata, joga és kötelessége. A nem állami (egyházi és magán) intézményrendszer működésének minőségét az állam szabályozással és ellenőrzéssel biztosítja.

2. *Tisztázatlan és nehezen érvényesíthető az állam felelőssége és irányító szerepe, az intézményfenntartás és a szakmai szolgáltatások helyzete:*

Fő elv: Az intézményrendszer fenntartója az állam, amely a kormányhivatalokon keresztül látja el feladatait. A helyi közösségek iskoláik iránti elkötelezettségére és a magyar tradíciókra (Eötvös József) tekintettel az állam határozott időre szerződéssel átadhatja a fenntartást a települési önkormányzatoknak. Az állam ez esetben is érvényesíti jogait az igazgatók kinevezésén keresztül. A szakmai szolgáltatások visszakerülnek az oktatásért felelős miniszter irányítása alá. Az intézmények szakmai önállósága és felelőssége növekszik.

3. *Az intézményi szintű döntésekben laikusok kaptak meghatározó szerepet a pedagógiai megfontolásokkal szemben:*

Fő elv: A szakmai döntéseket a felelősséget viselő szakemberek hozzák a szülők és a diákok véleményének meghallgatásával, az intézményi szakmai döntéseket nem bírálhatják felül laikus testületek. Ily módon egyértelművé válik a köznevelés szereplőinek helyzete a hatáskörök, a köteleességek és a jogok egyensúlyának megteremtésével.
4. *Az érték alapú nevelést felváltotta az értékrelativizmus, aminek következményei a fiatalok normaszegésének és deviáns viselkedésének erősödésében már tetten érhetők:*

Fő elv: A személyiség fejlődésének elősegítése, azaz a tágran értelmezett nevelés válik a köznevelési rendszer elsődleges feladatává, amelynek érték alapját az új törvény és a törvényi felhatalmazás alapján készült új Nemzeti alaptanterv teremti meg. A törvény címadása is a nevelés középpontba állítását jelképezi.
5. *Megszűnt az egységes nemzeti műveltség továbbadását szolgáló tartalmi szabályozás:*

Fő elv: A törvény új tartalmi szabályozást vezet be (a Nemzeti alaptantervet kiegészíti a közműveltség tartalmi alapjaival és a kötelezően választandó kerettantervek rendszerével), csökkenti a tankönyvek számát, és fokozatos áttérést ír elő az egységes általános iskolai térítésmentes tankönyvellátásra,

6. *Romlik az oktatás eredményessége, hanyatlik a fiatalok teljesítménye az oktatás majd minden területén:*
Fő elv: A kötelezően választandó kerettantervek életbe léptetésével, az érettségi vizsga rendszerében beütemezett színvonalemeléssel és a vizsga egységessé tételével, továbbá a külső szakmai ellenőrzések rendszerre szervezésével javulni fog az oktatás eredményessége. Emellett az új törvény megteremti a differenciált és átjárható iskolarendszer kereteit, amelyben csak megfelelő követelmények teljesítése esetén lehet továbbhaladni.

7. *A felzárkóztatási programok sikertelenek maradtak: tovább nőtt a leszakadás veszélye, a tehetséggondozás nem szervesült az intézményrendszerben:*
Fő elv: A leszakadás megakadályozására több új strukturális elemet építünk a köznevelés rendszerébe, amelynek szerves részévé válik a tehetséggondozás is.

8. *A pedagógushivatás tekintélyvesztése mélyponton van, ami mára a köznevelés megújításának gátjává vált:*
Fő elv: A törvény pedagógus életpálya-modellről szóló fejezete megfogalmazza az elhivatottságra épülő, a pedagógiai munkához és az élet kérdéseihöz értő módon, kreatívan viszonyuló, önálló döntéseket hozni tudó és azért felelősséget vállaló pedagógus szerepeket, kiszámíthatóvá és a magasabb követelmények mellett magasabb bérezésűvé teszi a pedagógus életpályát.

9. *A köznevelési rendszer egésze – példátlan módon – külső szakmai kontroll nélkül működik:*
Fő elv: Az új törvény bevezeti a pedagógusok munkájának rendszeres külső szakmai ellenőrzését és értékelését, amely a pedagógus életpálya-modell minősítési rendszerének is megteremti az alapját.
10. *A finanszírozásra egyaránt jellemző a hiánygazdálkodás és a túlköltekezés:*
Fő elv: Központi bérfinanszírozást vezetünk be, amely kötelező iskolai benttartózkodással, a helyettesítések és túlóra-elszámolások megszüntetésével jár együtt.
11. *Az aprólékos túlszabályozottság átláthatatlan működést, önállótlanyságot, kicsinyes elszámolásokat, merevséget és – jóhiszeműség mellett is – számos szabálytalanságot eredményez:*
Fő elv: Egyszerűbb, átláthatóbb keretszabályozás készüljön, amely - alapküldetése mellett - a szakmai felelősségre és hivatástudatra építve a pedagógustársadalom valódi nemzeti középosztállyá válását is szolgálja. A részletszabályokat a törvény mellékletei tartalmazzák.

Összegezve:

21

Nem tartható
fenn tovább a
jelenlegi
oktatási
rendszer,

- amelyben a fiatalok több mint 23%-a középfokú vagy szakképzettség nélkül hagyja el az iskolát;
- amelyből – becslések szerint – a fiatalok több mint 20%-a a nélkül távozik, hogy az írást-olvasást funkcionálisan használni tudná;
- amely nem képes arra, hogy a gyerekek között az iskoláskor kezdetén meglévő 2,5 évnyi fejlettségbeli különbséget ténylegesen csökkentse;
- amely nem gondoskodik intézményesen az értelem, az erkölcsös viselkedés, a nemzeti műveltség, az egészség, a művészi érzék, a használható tudás arányos fejlesztéséről.

1. A törvény új vonásai

- - kiindulópontja, hogy a köznevelés *nem szolgáltatás*, hanem **közszolgálat**,
- - kinyilvánítja, hogy a köznevelés **ellátása alapvetően a Magyar Állam feladata**,
- - egyértelművé teszi a köznevelés szereplőinek helyzetét a hatáskörök, a köteleességek és a jogok egyensúlyának megteremtésével,
- - kinyilvánítja, hogy a **szakmai döntéseket szakemberek** hozzák a szülők és a diákok véleményének meghallgatásával,
- - nagyobb állami szerepvállalást ír elő, ugyanakkor megnöveli az intézmények szakmai önállóságát,
- - új tartalmi szabályozást vezet be (**a Nemzeti alaptantervet kiegészíti a közműveltség tartalmi alapjaival és a kötelezően választandó kerettantervek rendszerével**),
- - csökkenti a tankönyvek számát, és fokozatos áttérést ír elő az általános iskolai térítésmentes tankönyvellátásra,
- - az érettségi vizsga rendszerében a színvonal-emelés, az egyszerűbbé tétel és a költséghatékonyság jegyében új elemeket sorakoztat fel,
- - **bevezeti a pedagógusok munkájának külső szakmai ellenőrzését és értékelését**,
- - **pedagógus életpálya-modellről** szóló fejezete megfogalmazza az elhivatottságra épülő, a pedagógiai munkához és az élet kérdéseire értő módon, kreatívan viszonyuló, önálló döntéseket hozni tudó és azért felelősséget vállaló pedagógus szerepeket, kiszámíthatóvá és a magasabb követelmények mellett magasabb bérezésűvé teszi a pedagógus életpályát,
- - új finanszírozási és bérezési rendszer elveit fekteti le,
- - megteremti a differenciált és átjárható iskolarendszer kereteit, amelyben csak megfelelő követelmények teljesítése esetén lehet továbbhaladni,
- - szerves része a tehetséggondozás,
- - **a leszakadás megakadályozására több új strukturális elemet épít** a köznevelés rendszerébe,
- - elősegíti, hogy a köznevelést befejező fiatalok közel fele alkalmassá válják felsőfokú tanulmányok sikeres folytatására,
- - előmozdítja, hogy jelentős mértékben javuljon az iskolarendszer eredményessége, húzóerővé válják a tudás.

2. A köznevelésről szóló törvény célja

- A köznevelési rendszer célja egy erős nemzeti középosztály kiépülésének elősegítése a gyermekek és fiatalok nevelése által, azaz a test, a lélek és az értelem arányos fejlesztésének, valamint az ismeretek, készségek, képességek, jártasságok, attitűdök és az erkölcsi rend összhangjának tiszteletben tartásával; a személyiség, a közösségek és a természet harmóniájának elősegítése.
- A köznevelésről szóló törvény célja egy ilyen köznevelési rendszer megteremtése a szabályozás eszközével, amely egységes, jó minőségű, magas színvonalú oktatást biztosít minden gyermek részére annak érdekében, hogy a közjót és mások jogait tiszteletben tartó, képességeinek kiteljesítésére, képességein belül a lehető legteljesebb önálló életre, és céljainak elérésére képes embereket neveljen.
- Kiemelt célja a leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.
- Célja a pedagógus életpálya modell bevezetésével megteremteni a köznevelési intézményekben folyó nevelő-oktató munka magas minőségének, egyúttal a pedagógus munka társadalmi jelentőségéhez méltó elismerésének biztosítékát.
- Magyarország oktatáspolitikája nemzeti oktatáspolitikai, amely az összmagarság erősödésének érdekeit szolgálja.

3. Az új köznevelési rendszer alapelvei

- A köznevelés a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fennmaradásának szolgálatában álló közszolgálat, melynek általánosan érvényes kereteit és tartalmi garanciáit az állam biztosítja a közösségi nevelésre jogosult, illetve arra kötelezett állampolgárok számára. Az ezeket a célokat szolgáló intézményrendszer és ellátás biztosítása a magyar állam feladata.
- A köznevelés egyaránt szolgálja a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat.
- Az intézményes nevelés keretei között a nevelési feladatokat az intézmények és a pedagógusok megosztják és összehangolják a gyermekek szüleivel illetve gondviselőivel. E közös tevékenység alapja a bizalom, az intézmény és a pedagógusok szakmai hitele.
- A köznevelés középpontjában a gyermek és a pedagógus, továbbá a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak.
- A köznevelés egészét erkölcsi és szellemi értékek határozzák meg, elsősorban a szeretet, a bizalom, a becsületesség, a munka, tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás, továbbá minden hátrányos megkülönböztetés elvetése. A köznevelési rendszer fenntartása az állam közszolgálati kötelessége.

- A köznevelés információs rendszerének működtetése állami feladat, az adatszolgáltatás minden intézmény számára kötelező.
- A magyar köznevelés érvényesíti a kisebbségek kulturális autonómiájának megfelelő oktatási érdekeket.
- A köznevelés finanszírozása a megnevezett célokat, a közfeladatok ellátását szolgálja.
- Az óvodák 3 éves kortól fogadják a gyermekeket, 3 éves kortól egyúttal általános érvényű követelmény az óvodai nevelésben részt venni (2014-től). E fő szabály alól a gyermek legmegfelelőbb fejlődésének érdekében, szabályozott módon, a szülő írásbeli kérésére kivételt lehet tenni.
- A köznevelés kiemelt feladata a korai fejlesztés, illetve a mindenkori egyéni és csoportos megelőző fejlesztés.
- A gyermekek tankötelezettsége 6 éves korban kezdődik, és 16 éves korig tart.

- Az általános iskolát követően, illetve – nyolc vagy hat évfolyamos gimnáziumi képzés választása esetén az 5. vagy a 7. évfolyamtól kezdődően – minden gyermek képességeinek, törekvéseinek és tudásának megfelelően, a középfokú iskola felvételi követelményei szerint folytathatja tanulmányait.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, optimális fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése a nevelési-oktatási rendszer kiemelt feladatai közé tartozik. Az oktatási rendszer többletszolgáltatásokkal biztosítja ezeknek a gyermekeknek a fejlesztését.
- Az iskolarendszer átjárható, azaz a fogadó intézmény követelményei szerint más iskolába vagy iskolatípusba akár tanév közben is át lehet lépni.
- Az alapfokú, az iskolarendszerű szakképzést is magában foglaló középfokú nevelés-oktatás és a felsőoktatás az oktatási rendszer egymásra épülő, szerves részei. A köznevelés bármely iskolai szintje felnőttoktatásként is folyhat, ez utóbbi esetben távoktatási vagy digitális formában is történhet.
- Az állam, és az egyházak által fenntartott óvodák, iskolák látogatásának költségeit az első szakképesítés és az érettségi vizsga megszerzéséig az állam viseli.

- A kollégiumi ellátás költségeit jogszabályban meghatározottak szerint az állam részben vagy egészben viseli.
- A tankönyvek az általános iskolában az iskola tulajdonát képezik, azokért a szülőknek csak – jogszabályban meghatározott esetekben - rongálás vagy saját használatba vétel iránti igény esetén kell fizetniük. .
- A köznevelés rendszerének alapegységei a szakmailag önálló intézmények. Munkájuk minőségét, demokratikus és jogszerű működésüket törvényi szabályozás és állami ellenőrzés biztosítja.
- A különösen nehéz körülmények között tanító pedagógusok (a döntően hátrányos helyzetű területeken működő iskolákban vagy a többségében ilyen gyerekeket tanítók) munkáját kiemelt pótlékkal, a súlyos fogyatékkal élőket vagy a többségében ilyen gyermekeket tanító gyógypedagógusok munkáját kiemelt, kötelező gyógypedagógiai pótlékkal ismeri el a köznevelési rendszer. A pótlékok juttatása nem automatikus, folyósításuk a szakmai ellenőrzés minőségi kritériumainak teljesítése esetén lehetséges.

- A szülőknek – jogszabályban meghatározott esetekben és módon - jogukban áll szabadon iskolát választani gyermeküknek.
- A nevelés és a tanítás nyelve magyar, nemzeti és etnikai kisebbségi óvodákban és iskolákban részben vagy egészben a nemzeti-etnikai kisebbség anyanyelve, a két tanítási nyelvű iskolákban – külön jogszabály szerint – részben a célnyelv.
- A nevelési-oktatási intézmény alapítója, fenntartója lehet az állam, kormányhivatallal kötött szerződés alapján önkormányzat, (a törvényben állami intézmények), egyház és más szervezet, illetve személy (ez utóbbi kettő: magánintézmények), továbbá köznevelési (gyakorló) intézményt alapíthat és tarthat fenn pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézmény, központi költségvetési intézmény.
- Az egyház és más szervezet, illetve személy által fenntartott (nem állami) intézmények működésére és finanszírozására a törvény speciális szabályokat állapít meg.

77. § (1) Az oktatásért felelős miniszter e törvényben meghatározottak szerint ellátja a köznevelés ágazati irányítását.

- Az oktatásért felelős miniszter ágazati irányító hatásköre kiterjed e törvény hatálya alá tartozó valamennyi tevékenységre, függetlenül attól, hogy a tevékenységet milyen intézményben, szervezetben látják el, vagy ki az intézmény fenntartója. A szakképző iskolákban folyó szakképzés tekintetében az irányítási hatásköröket a szakképzésről szóló törvény állapítja meg.
- (2) Az oktatásért felelős miniszter
  - a) rendszeresen, de legalább **ötévenként értékeli** – az általa létrehozott tanács közreműködésével – az **Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Nat** bevezetésével és alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokat, szükség esetén kezdeményezi a Kormánytól a szükséges módosítást,
  - b) ellenőrzi a tankönyvkiadást és tankönyvforgalmazást, szabályozza a tankönyvekkel kapcsolatos támogatások rendszerét,
  - c) gondoskodik – az országos pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról és az állami nevelési-oktatási intézmények számára ingyenesen nyújtott pedagógiai-szakmai szolgáltatások megszervezéséről,
  - d) **gondoskodik** a nevelési-oktatási intézményekben folyó **pedagógiai munka országos, térségi, megyei, fővárosi szintű szakmai ellenőrzéséről, értékeléséről** a hivatal közreműködésével,
  - e) működteti a KIR-t,
  - f) működteti az oktatási jogok biztosának hivatalát,
  - g) javaslatot tesz statisztikai adatszolgáltatásra,
  - h) jóváhagyja az iskolák által használt bizonyítványnyomtatványokat és a kiállításuk alapjául szolgáló nyomtatványokat, engedélyezi előállításukat és forgalomba hozatalukat, továbbá jóváhagyja a kötelező tanügyi nyilvántartást felváltó elektronikus adatnyilvántartást,
  - i) **ellátja a területfejlesztéshez kapcsolódó oktatáspolitikai feladatokat,**
  - j) az e törvényben biztosított tanulói jogok érvényesülésének elősegítésére megszervezi a középiskolai felvételi eljárást, kidolgoztatja a középiskolai felvételi eljárásban alkalmazott írásbeli felvételi vizsgafeladatokat.

78. § (1) Az oktatásért felelős miniszter köznevelés-fejlesztéssel kapcsolatos feladata

- a) a köznevelés hosszú és középtávú fejlesztési terveinek kidolgozása,
- b) az országos vizsgarendszer létrehozása, működtetése, fejlesztése és korszerűsítése, ennek keretében rendkívüli intézkedés meghozatala az érettségi vizsga megszervezésével, megtartásával összefüggésben, ha az intézkedés megtétele nélkül országos szinten veszélybe kerül az érettségi vizsga jogszabályok szerinti lebonyolítása,
- c) a köznevelésben jelentkező pedagógiai problémák vizsgálata, pedagógiai megoldások és eljárások kifejlesztése,
- d) a pedagógusok, a köznevelési intézményvezetők ismereteinek megújításához szükséges továbbképzés feltételeinek megteremtése, továbbá a köznevelés állami és önkormányzati irányítási feladataiban közreműködők továbbképzésének segítése,
- e) a köznevelés-fejlesztési tervek előkészítéséhez szakmai segítség nyújtása,
- f) működteti az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés rendszerét, gondoskodik az ebben részt vevő szakértők képzéséről és továbbképzéséről, az ellenőrzés általános tapasztalatainak feldolgozásáról és nyilvánosságra hozataláról,
- g) nevelési-oktatási programok kidolgozása, kiadása,
- h) az érettségi vizsgaelnöki és szakértői tevékenység szakmai feltételeinek megteremtése, fejlesztése,
- i) az országos pedagógiai-szakmai szolgáltatás, a nemzetiségi nevelés-oktatást segítő pedagógiai-szakmai szolgáltatás rendszerének kiépítése, működtetése,
- j) az országos tanulmányi verseny meghirdetése, támogatása, a versenyszabályzat közzététele,
- k) évenként országos és térségi mérési, értékelési feladatok elrendelése és a szükséges feltételek biztosítása.

NEMZETI ALAPTANTERV

2010.

A NEMZETI ALAPTANTERV SZEREPE A KÖZOKTATÁSBAN

32

- A Nemzeti alaptanterv fő funkciója a közoktatás tartalmának elvi, szemléleti megalapozása oly módon, hogy az iskolák önállóságát szem előtt tartva meghatározza a közoktatás országosan érvényes általános céljait, a közvetítendő műveltség fő területeit, a közoktatás tartalmi szakaszolását és az egyes tartalmi szakaszokban megvalósítandó fejlesztési feladatokat. A Nat az iskolában elsajátítandó műveltség alapjait határozza meg, megteremtve ezzel a közoktatás egységét.

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott elvek, célok, feladatok a helyi intézményi sajátosságokhoz, egyéni tanulási utakhoz alkalmazkodó, több változatban is kimunkált dokumentumokban öltönek testet. Az ezeket kidolgozó, illetve legitimáló intézmény, szervezet felelős azért, hogy a Nat szellemisége érvényesüljön bennük.

A Nat normáit, illetve a szakképzés esetén a szakmaterületek követelményeit közvetítő, de annál részletesebb kerettantervek és oktatási programok - a Nat-tal együtt - irányt mutatnak a tankönyvíróknak és szerkesztőknek, a tanítási segédletek, eszközök készítőinek az állami vizsgakövetelmények, valamint az országos mérési-értékelési eszközök kidolgozóinak és legfőképpen az iskolák pedagógustestületeinek, akik a helyi tanterveket készítik, összeállítják.

- Az első hivatalosan elfogadott Nat 1995-ben jelent meg (A Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló 130/1995. (X. 26.) Korm.rend.) és bevezetése szakaszosan, az 1998/99-ik tanévben kezdődött el (1998. szeptember 1.) az első és a hetedik évfolyamon. Szerkezetében egy nálunk akkor új típusú ún. kétpólusú tartalmi szabályozás központi oldalát jelenítette meg. Az iskolák ehhez a központi oldalhoz képest határozhatták meg az adott intézményre jellemző és kötelező pedagógiai programot és helyi tantervet.
- A Nat strukturális újszerűsége komoly kihívást jelentett a pedagógusoknak, az iskolák igazgatóinak és a fenntartóknak is. Strukturális újdonságot jelentett még, hogy a dokumentum szerkesztői a központilag előírt tananyagot általános fejlesztési és részletes követelményekben fogalmazták meg az iskolai nevelés-oktatás első 10 évfolyamára érvényesen.
- A dokumentum tartalmában is több újítás bevezetésére került sor. A magyar iskolarendszerben szokásos tantárgyi szemléletet a tanítási tartalom integrált szemlélete váltotta fel. A szerkesztők a műveltség alapjait (a műveltség kánonját) 10 műveltségi területen foglalták össze. (Legalábbis ez volt a szándékuk.) Szintén tartalmi újítást jelentett, hogy a dokumentum elején megjelenítették a műveltségi területek oktatásának közös követelményeit, az ún. keresztterveket.

- A második hivatalosan elfogadott Nat dokumentum 2003-ban jelent meg (A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003.(XII. 17.) Korm.rend.). Ebben a dokumentumban mind szerkezeti, mind tartalmi szempontból több jelentős változás történt. A kétpólusú tartalmi szabályozás rendszere lényegében változatlan maradt, de a részletes követelmények elmaradtak, és helyettük a tanulás lényegét jobban kifejező fejlesztési feladatok kerültek.
- a hangsúly a tartalomról a tanulás kompetencia alapú koncepciójára helyeződött át. Úgy szintén megnőtt a tartalmi szabályozás egészében a kiemelt fejlesztési feladatok (keresztntantervek) hangsúlya és szerepe. Újítás volt az is, hogy a Nat-2003-ban a fejlesztési feladatokat az oktatási rendszer egész vertikumára dolgozták ki (1-12. évfolyam), mivel közben egy törvényi rendelkezés értelmében a tankötelezettséget a 18. életévre meghosszabbították.
- Nat-2003 bevezetése felmenő rendszerben a 2004/05, tanévben kezdődött (2004. szeptember 1.) el az első évfolyamon. A2007/08. tanévben a 4. évfolyamon tartott.

- A Nat-2007-ben a szerkesztők arra törekedtek, hogy továbbfejlesszék az előző Nat tanuláskonceptióját. További hangsúlyt kaptak az általános és kiemelt fejlesztési feladatok, a kereszttervek – vagyis a közös értékek. A dokumentum megalapozta az EU által javasolt **kulcskompetenciák** rendszerét, mely szemlélet időközben általánossá vált mind az oktatáselméleti gondolkodásban, mind a pedagógiai praktikumban. (az Európai Parlament és a Bizottság 2006. december 18-án kelt javaslatait a kulcskompetenciákról és az élet egészére kiterjedő tanulásról.)
- A Nat generációk szakértői mindig is arra törekedtek, hogy a pedagógiai változásokat mérlegeljék, a fontosabb fejleményeket a dokumentumban érvényesítsék. Ezzel is felhívják a pedagógus közösségek, az irányítók és a fenntartók figyelmét a pedagógia világában bekövetkező változásokra.

A TARTALMI SZABÁLYOZÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ KIFEJEZÉSEK, DEFINÍCIÓK 1.

□ **Alaptanterv**

Meghatározza az általános képzés keretében zajló nevelő-oktató munka kötelező közös céljait, a magyarországi közoktatásra értelmezi az Európai Unióban elfogadott ún. kulcskompetenciákat, megvilágítja az iskola világával szorosan kapcsolatban álló intézményrendszer (kollégium, óvoda, ÁMK stb.) és az iskola műveltségképének összefüggéseit, megalapozza az alaptantervvel összefüggő minőségirányítási teendőket, kiemelten tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban érvényesítendő fejlesztési feladatokat. A közvetítendő műveltség fő területeit (az ún. műveltségi területeket és a műveltségi területeken átívelő ún. kiemelt fejlesztési feladatokat) definiálja. A Nemzeti alaptantervet a kormány rendeletben adja ki. Kiindulópontul szolgál a kerettantervek, helyi tantervek és vizsgakövetelmények készítői és alkalmazói számára. Törvény adta előírás szerint ciklikusan sor kerül az alaptanterv felülvizsgálatára

2.

□ **Általános képzés**

Az alapvető műveltségi javak iskolai közvetítése, az ezekhez tartozó kompetenciák optimális fejlesztése. Szervezeti kereteit az iskolázás általánosan képző szakaszai adják. Az általános képzés során elsajátított tudás teszi alkalmassá az embert meghatározott feladatok, problémák megoldására, és alapozza meg a különböző szintű szakképzést. Alapvető műveltségi javakon a tanulási képességek, elemi kultúrtechnikák, kulcskompetenciák s a társadalomban elfogadott általános műveltség egymással összefüggő rendszerét értjük.

3.

□ **Általános műveltség**

Az emberre, az emberek csoportjaira, közösségeire, a társadalomban érvényesülő különböző kapcsolatrendszerekre, a tudományra, a technikára, a gazdaság, a munka világára, a természeti és az épített környezetre, művészetekre, a kommunikációra, a magatartásra, a kultúrára magára, a kultúra elsajátítására (a tanulásra), s a kultúra továbbfejlesztésére-alkalmazására vonatkozó kultúra alapjainak az ember értékeiben, motivációiban, tudásában (kognitív struktúráiban), tevékenységében megnyilvánuló rendszere. A kultúra minden lényeges területét felöleli, összhangba rendezi: a mindenki számára lényeges és szükséges, az általános képzés és a szakképzés, a további (ön)művelés közös tartalmi feltételeit foglalja magában. Az általános műveltség korszakonként, kultúránként különböző tartalmú, rendszerű, színvonalú. Napjainkban meghatározóak a magyar, az európai és a globális műveltség egymásba épülő elemei. Fő jellemzője a tradícióknak és a jövő iránti értő figyelemnek harmóniája, a nyitottság a kultúra szerkezetében érvényesülő változásokra, a társadalmi élet különböző területein megmutatkozó érvényessége (relevanciája). A közoktatás számára értelmezett általános műveltség a kulcskompetenciák, tudások azon rendszere, melyet a társadalom művelt (középfokú szinten iskolázott) állampolgárától elvár.

□ **Fejlesztési feladat**

A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos az iskoláztatás képzési szakaszaiban. Szükségképpen különböző absztrakciós szinten fogalmazódhatnak meg, és a pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt. Gyakran tanulásszervezői tevékenység leírásaként, megnevezéseként jelennek meg, más esetben a fejlesztés érdekében elvégzendő tanulói tevékenységet fogalmazzák meg.

□ **Helyi tartalom**

A helyi tartalom kifejezés alatt: (a) az iskolát környező, szolgáltatásait igénybe vevő helyi társadalom - mindennapi és „ünnepnap” - kultúrájának, földrajzi, természeti, történelmi, gazdasági környezetének, tradícióinak és jövőképeinek (a helyi kultúrának) sajátos elemeit; (b) az iskola jellegzetes tanulói csoportjainak sajátos (általuk deklarált vagy az iskola szakmai tevékenysége során felismert-feltárt) nevelési-oktatási szükségleteit, igényeit értjük. Ennek megfelelően a tantervi programban a helyi tartalom lehet hozzáadással létrejött többlet, illetve átértelmezés.

□ **Helyi tanterv**

Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, összeállít. A követelmények és a tananyagok időbeli elrendezése és a hozzárendelt eszközök rendszere az alapító okiratában meghatározottak szerint az iskola hagyományos klienseinek elvárásait és fejlesztési prognózisát teljesítik. Helyi jellegét az adja, hogy legitimációjában szerepet játszik a helyben érintettek megegyezése, a nevelőtestület elfogadó döntése, a különböző felhasználók, partnerek támogató véleménye, a fenntartó jóváhagyó döntése. Másodlagos, de nem elhanyagolható jellemzője, hogy a helyi kultúra elemeit is az elfogadott mértékben tartalmazza. A helyi kultúrán a helyi társadalom tradícióit és jövőképét egyaránt értjük. Az iskolák helyi tantervei jellemző módon úgy alakulnak ki, hogy az egyes nevelőtestületek a helyi sajátosságoknak megfelelően választanak az akkreditált kerettantervek közül, és azt a megadott keretek között saját viszonyaikra adaptálják. Ha az iskola és a fenntartó olyan tanterv szerint kívánja a nevelő-oktató munkát megszervezni, amely nem szerepel az akkreditált kerettantervek között, módjában áll a Nat alapján saját tantervet fejleszteni.

□ *Kerettantervek*

- A miniszter az iskolázás adott szakaszára, adott tartalmaira vonatkozóan - a Nemzeti alaptantervre épülve és a helyi tanterv készítéséhez alapul szolgálva - **választható /kötelező** kerettanterveket hagy jóvá és ad ki. A jóváhagyás feltétele, hogy a kerettanterv segítségével megvalósíthatók-e a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési feladatok, illetve kapcsolhatóak-e hozzá olyan részletesen kidolgozott oktatási programcsomagok, amelyek a kerettanterv iskolai helyi tantervként való alkalmazását szakmailag segítik. A kerettantervek meghatározzák a tantárgyak rendszerét, az egyes tantárgyak időkeretét (óraszámát), a tananyag felépítését és felosztását az egyes évfolyamok között, továbbá az adott szakasz befejező évfolyamának kimeneti követelményeit. Mindezekkel kapcsolatban az egyes kerettantervek saját rendszerükön belül is megfogalmazhatnak alternatívákat, választható megoldásokat. A kerettanterveket a megadott keretek között a saját viszonyaikra adaptálják az iskolák.
- Kerettanterv készülhet teljes pedagógiai szakaszra (pl. alapfokú nevelés-oktatás szakasza) szakaszokra (pl. iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakasza). A pedagógiai szakasz meghatározott részére, részeire (pl. bevezető és kezdő szakasz), egyes pedagógiai feladatok végrehajtásához (pl. nem szakrendszerű oktatás, iskolaotthonos oktatás), speciális iskolai szervezetekhez (pl. egységes iskola, hat évfolyamos gimnázium), több iskolai évfolyam különböző tantárgyait, tananyagát érintő tananyaghoz (pl. családi életre nevelés, drogprevenzió, bűnmegelőzés), bármely műveltségi területnek, tantárgynak a teljes közoktatás időtartamát átfogó tanításához.

7. Kompetencia alapúság értelmezése (a kompetencia és a tudás viszonya)

- 1. Első értelmezésben a kompetenciaalapúság a tanterv taxonómiáját meghatározó szakmai elkötelezettséget jelenti. A kompetencia alapú tanterv hátterében egy olyan személyiségelmélet húzódik, amely a személyiség fő alkotóelemeiként a kompetenciákat **(személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciák)** jelöli meg, és – azokat komponensrendszerekként értelmezve - komplex képességek, képességek, készségek és rutinok hierarchikusan felépített rendszerét használja.
- 2. A második értelmezés az ember által elvégezhető tevékenységekhez, megoldható feladatokhoz köti a kompetenciákat **(valaki kompetens valamilyen tevékenységgel összefüggésben, ha képes megoldani az ahhoz a tevékenységhez tartozó szokásos feladatokat)**. A tantervben e kompetenciák, továbbá fejlesztési feladatok, tevékenységek, képességek és készségek kapnak szerepet, mindig feltételezve mögöttük egy tudásrendszert is.
- 3. A kompetencia fogalma a kognitív pedagógiai szakirodalomban a következőképpen jelenik meg: a kompetencia a **„tudásnak arra a formájára utal, amelynek elsajátítása természetes közegben, életszerű tapasztalatok révén történik, és így alkalmazása is természetes könnyedséggel és hatékonysággal valósul meg**. Hasonlóan ahhoz, ahogy az anyanyelvet megtanuljuk, majd végtelenül sokféle gondolat megfogalmazására alkalmazzuk”. Ebben a tekintetben a kompetencia az értékes, érvényes, hasznosítható tudás egyik kategóriája.
- 4. Az Európai Unió által elfogadott értelmezésben a kompetencia **a vonatkozó ismeret, képesség és attitűd rendszerét tekinti**. A különböző kompetencia-rendszerek közül a magyarországi Nemzeti alaptanterv az EU konvencióját tekinti irányadónak. Bizonyos értelemben az itt meghatározott kulcskompetenciák egyfelől megrajzolnak egy általánosműveltség-képet, másfelől meghatároznak egy korszerű nevelés-felfogást is.

□ *Követelmények*

- 1. Azon fejlesztő feladatok összessége, rendszere, mellyel a közoktatási intézmények a törvény előírta időegységeken belül a velük tanulói jogviszonyt létesített tanulók személyiségét a lehető leghatékonyabb módon fejleszthetik.
- 2. A közoktatási rendszer adott szakaszát lezáró, a kerettantervben, helyi tantervben megfogalmazott, illetve a szakasz végére felállított követelményrendszer, melyet tantervi követelmények formájában adnak közre. A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló strukturált, kifejtett norma-, illetve kritériumrendszer. A tanulókkal szemben támasztott követelmények teljesítésének átfogó elemzése alkalmas lehet a közoktatási rendszer - és alrendszerei - teljesítményének értékelésére is.

□ *Kulcskompetenciák*

- A modern, tudás alapú, erős gazdasági versenyre, politikai demokráciára, az emberi kapcsolatok humanitására épülő társadalomban az iskolázás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő kompetenciák ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei. A Nemzeti alaptanterv ezekre tételesen épít.

□ *Műveltségterület - tantárgy viszonya*

A Nemzeti alaptanterv - tudomásul véve a korszerű műveltség integratív jellegét (mind tudományelméleti, mind didaktikai szempontból) - átfogó műveltségi területeket ír körül. E műveltségi területek alkalmasak arra, hogy a rendszerükhöz igazodva önálló tantárgyak vagy integrált tantárgyak jöjjenek létre programokban, helyi tantervekben. A helyi tanterv és a programok természetesen tantárgyakat definiálnak.

9. Oktatási program, (pedagógiai rendszer)

A tanítás-tanulás megtervezését-megszervezését segítő, választható dokumentumok, szakmai eszközök rendszere. Beszélhetünk átfogó, egy vagy több műveltségi területre, tantárgyra kiterjedő programokról. A pedagógiai rendszer jellegzetes komponensei a következők.

- **1. Kerettanterv:** tartalmazza a tantárgy céljait, a követelményeket témákhoz, évfolyamokhoz vagy hosszabb ciklusokhoz rendelve, az értékelés elveit, továbbá kijelöli és az időben elrendezi a tananyagot. Ennek változata a programterv.
- **2. Pedagógiai koncepció,** mely összefoglalja, esetleg elméletileg is megalapozza azokat a pedagógiai elveket, amelyeken a program alapul.
- **3. Modulleírások:** részletes leírást adnak egy-egy téma feldolgozásának menetéről, mindenekelőtt a tanulói tevékenységekről és az ajánlott eszközökről.
- **4. Eszközi elemek,** amelyek lehetővé teszik a tervezett tevékenységek megvalósítását:
  - (a) információhordozók: tankönyvek, szövegek, képek, filmek, hanghordozók, makettek, CD-k stb.,
  - (b) feladathordozók: munkafüzetek, feladatlapok stb.,
  - (c) a kettő kombinációi: szoftverek stb..
- **5. Értékelési eszközök,** amelyek elősegítik a tanulói teljesítmények, a tanulói fejlődés ellenőrzését és értékelését.
- **6. Továbbképzési programok,** melyek során felkészítik a pedagógusokat a program alkalmazására.
- **7. Támogatás:** tanácsadás és programkarbantartás a fejlesztő műhely részéről.

A szóhasználatot differenciáltabbá tehetjük, ha oktatási programnak az (1), (2), (3) és (4) pontban felsorolt komponenseket nevezzük, programcsomagról akkor beszélünk, ha ezek kiegészülnek az (5) ponttal. A pedagógiai rendszer pedig a (6) és (7) pontokat is tartalmazza.

45

.

.

2012.03.23.

4. § E törvény alkalmazásában

1. alapeladat: a köznevelési intézmény alapító okiratában foglalt köznevelési feladat, amely lehet:

- a) óvodai nevelés,
- b) nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése,
- c) általános iskolai nevelés-oktatás,
- d) nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása,
- e) kollégiumi ellátás,
- f) nemzetiségi kollégiumi ellátás,
- g) gimnáziumi nevelés-oktatás,
- h) szakközépiskolai nevelés-oktatás,
- i) szakiskolai nevelés-oktatás,
- j) nemzetiség gimnáziumi nevelés-oktatása,
- k) nemzetiség szakközépiskolai nevelés-oktatása,
- l) nemzetiség szakiskolai nevelés-oktatása,
- m) Köznevelési Hídprogramok keretében folyó nevelés-oktatás,
- n) felnőttoktatás,
- o) alapfokú művészetoktatás,
- p) fejlesztő nevelés, fejlesztő nevelés-oktatás,
- q) pedagógiai szakszolgálati feladat,
- r) a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése-oktatása,
- s) azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátása, akik a többi gyermekkel, tanulóval nem foglalkoztathatók együtt,
- t) a gyermekgyógyüdülőkben, egészségügyi intézményekben rehabilitációs intézményekben tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek tankötelezettségének teljesítéséhez szükséges oktatás,
- u) pedagógiai-szakmai szolgáltatás

- 18. nevelőtestület: a nevelési-oktatási intézményben közalkalmazotti jogviszony, munkaviszony keretében pedagógus-munkakörben, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak közössége,
- 19. óraadó: megbízási szerződés keretében legfeljebb heti tíz óra vagy foglalkozás megtartására alkalmazott pedagógus, oktató,

12. Köznevelési Hídprogramok

- **14. §**
- (1) A Köznevelési Hídprogramok segítséget nyújtanak a tanulónak a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való bekapcsolódáshoz, vagy a munkába álláshoz, valamint az önálló életkezdéshez szükséges ismeretek megszerzéséhez a komplex, tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztését támogató pedagógiai tevékenységgel.
- (2) *Az a tanköteles korú tanuló, aki alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik*, de középfokú iskolába nem nyert felvételt, tanulmányait az általános iskola kezdeményezésére a **Híd I.** programban folytatja. A Híd I. programban szervezett nevelés-oktatás az egyéni képességekre és szükségletre épülő differenciált fejlődési utak biztosításával pótolja a továbbtanuláshoz szükséges, de hiányzó alapvető ismereteket, kompetenciákat. A Híd I. programban szervezett nevelés-oktatás felkészíti a tanulókat az egyéni képességeikhez igazodó tanulási módszerek elsajátítására, illetve pályaaorientációs tevékenység keretében megismerteti a tanulókat a munkaerőpiacra történő belépéshez szükséges ismeretekkel. A Híd I. program keretében a tanuló középfokú iskolába történő felvételi vizsgát tesz. A program végén a tanulmányi követelmények teljesítéséről a szervező iskola tanúsítványt állít ki. A Híd I. programot úgy kell megszervezni, hogy az érintett tanulók számára – igény esetén – biztosítható legyen a kollégiumi elhelyezés.

Köznevelési Hídprogramok

- (3) *Ha a tanköteles tanuló alapkú iskolai végzettséggel nem rendelkezik*, abban a tanévben, amelyben *tizenötödik életévét betölti, de legalább hat általános iskolai évfolyamot sikeresen elvégzett*, az általános iskola kezdeményezi a tanuló felvételét a **Híd II.** programba. A Híd II. programban nyújtott nevelés-oktatás tanulásra motivál, fejleszti a jogszabályban meghatározott egyes szakmák sikeres elsajátításához szükséges készségeket, szakmacsoporton belüli pályorientációs feladatokat lát el, részsakképesítés megszerzésére készíthet fel. A Híd II. program záróvizsgával zárul, amelyről a szervező iskola tanúsítványt állít ki. A sikeres záróvizsga részsakképesítést tanúsít és középfokú iskolában történő továbbtanulásra jogosít. A tanuló a Híd II. program keretében elsajátítja azokat az ismereteket, amelyek a szakképzés megkezdéséhez szükségesek, továbbá megszerzi a szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz szükséges elméleti és gyakorlati tudáselemeket. A tanuló a Híd II. program sikeres befejezése után a szakképzésiévfolyamon, évfolyamokon felkészül a szakmai vizsga letételére.

- **35. § (1) Az állami általános iskolában az erkölcsstan óra vagy az ehelyett választható, az egyházi jogi személy által szervezett hit és erkölcsstan óra a kötelező tanórai foglalkozások része.**
- (2) A hitoktatást csak olyan módon lehet megszervezni, hogy az óvodában az óvodai foglalkozások, a középfokú iskolában a tanórai foglalkozások, a kollégiumban pedig a kollégiumi foglalkozások rendjéhez illeszkedjék.
- (3) Az óvoda, az iskola és a kollégium az egyházi jogi személy által szervezett hit- és erkölcsstan oktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködik az érdekelt egyházi jogi személlyel. Az egyházi jogi személy által szervezett és felügyelt hit- és erkölcsstan órák és foglalkozások tartalmát az egyházi jogi személy határozza meg az adott egyház iránymutatása szerint.
- (4) A hit- és erkölcsstan oktatás tartalmának meghatározása, a hitoktató alkalmazása és ellenőrzése, a hit- és erkölcsstan oktatásra való jelentkezés szervezése, a foglalkozások ellenőrzése az egyházi jogi személy feladata. Az óvoda, az iskola, a kollégium – a nevelési-oktatási intézményben rendelkezésre álló eszközökből – köteles biztosítani a hit- és erkölcsstanoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, így különösen a helyiségek rendeltetésszerű használatát, valamint a jelentkezéshez és működéshez szükséges feltételeket. Az egyházi jogi személy által foglalkoztatott hitoktató alkalmazásakor a 32. § (1) bekezdés h) pontját kell alkalmazni, ugyanakkor a 3. mellékletben foglaltakat nem kell alkalmazni. A hitoktátónak, hittantanárnak egyházi felsőoktatási intézményben szerzett hitoktatói vagy hittantanári, vagy más, a hitélettel kapcsolatos felsőfokú képesítéssel és az illetékes egyházi hatóság megbízásával kell rendelkeznie.